

Informační

ZPRAVODAJ

PRACOVNÍKŮ ČS. STÁTNÍ BEZPEČNOSTI (č. 3)

Delegace ministerstva vnitra v Moskvě

Ve dnech 11. - 14. prosince 1968 dlela v Moskvě na pozvání Výboru pro státní bezpečnost při Radě ministrů SSSR delegace ministerstva vnitra ve složení: ministr vnitra Jan PELNAR, I. náměstek MV Dr. Ján MAJER, náměstci MV JUDr. František VAŠEK, genmjr. Egd. PEPICH a pplk. Jaroslav ŠILHAVÝ - náčelník sekretariátu ministra vnitra.

Při této návštěvě došlo k výměně informací o současném stavu v činnosti obou partnerů a výměně některých zkušeností z boje proti společnému nepříteli. Jednání bylo velmi otevřené a srdečné.

Předseda Výboru pro státní bezpečnost, soudruh ANDROPOV předal čs. delegaci u příležitosti uzavření československo-sovětské smlouvy o přátelství a vzájemné pomoci zdravotní pracovníků sovětské státní bezpečnosti.

x x x

Soudružky a soudruzi,

Jménem vedení Státní bezpečnosti děkuji Vám, všem příslušníkům StB, náčelníkům, funkcionářům stranických a odborových organizací za práci, vykonanou v uplynulém roce. Jak sami víte, bude příští rok 1969 rokem velkých změn nejen v celém státě, ale i u nás, uvnitř Státní bezpečnosti. Úkoly, které nás čekají a které vyplývají z našeho akčního programu, budou náročné a budou vyžadovat značné úsilí nás všech.

Dovolte, abych na prahu nového roku vyjádřil přesvědčení, že tyto úkoly společně s úspěchem splníme.

Do nového roku přeji Vám všem i Vaším rodinám mnoho úspěchů i osobní spokojenosti.

Odbor Státní bezpečnosti CHOMUTOV	
Dělo	28. XII. 1968
Č.:	SB-493/01-64
Přílohy	/

Náměstek min. vnitra pro StB:
pplk. JUDr. František Vašek

Náčelník Hlavní správy StB:
pplk. Rsd. Václav Šoral

SLOVO K AKČNÍMU PROGRAMU...

V této rubrice chceme pravidelně otiskovat Vaše příspěvky, názory a ohlasy k akčnímu programu čs. rozvědky a čs. kontrarozvědky. O dnešní "Slovo k akčnímu programu" jsme požádali náčelníka HS StB s. plk. RSDr. Václava Šorala.

Soudruhu plukovníku, před několika dny byl schválen vedením ministerstva vnitra akční plán Státní bezpečnosti. Mohl byste říci několik slov k jeho vzniku a k tomu, kdo se podílel na jeho tvorbě?

Akční plán ministerstva vnitra obdobně jako akční plán ostatních rezortů vychází z akčního programu Komunistické strany Československa, přijatém na plenárním zasedání ÚV KSČ dne 5. dubna 1968. Dovolte mi připomenout, co se v tomto dokumentu hovoří o Státní bezpečnosti:

"Státní bezpečnost musí mít takové postavení, organizační strukturu, početní stav, vybavení, metody činnosti i kvalifikaci, které odpovídají jejímu zaměření na ochranu státu proti činnosti nepřátelských center ze zahraničí. Každý občan, který se neprovinil v tomto směru, musí s jistotou vědět, že jeho politické přesvědčení, jeho osobní vyznání a činnost nemohou být předmětem pozornosti orgánů Státní bezpečnosti. Strana jasně prohlašuje, že tento aparát nesmí být zaměřován a používán k řešení vnitropolitických otázek a rozporů socialistické společnosti".

Uvádím tento doslovný citát proto, že vlastní zpracování akčního programu MV je zhruba rozděleno na dvě etapy - do srpna - a jeho kritické přepracování po srpnu. Posrpnové zpracování se liší právě svým přístupem ke znění akčního programu KSČ, jak je uvedeno vpředu.

Pojmeme-li totiž znění akčního programu KSČ ne jako politický programový dokument, který zdůrazňuje jen některé, byť i důležité aspekty v zaměření práce StB, ale jako přesně vymezený rozsah činností, dopustíme se zásadní chyby, která by se vážně promítla v praktické práci a v souvislosti s tím i v organizační struktuře StB. To se také stalo při rozpracování předsrpnové verze akčního programu MV. V čem byly jeho zásadní obsahové slabiny:

Bezesporu je nutno plně souhlasit se zvýrazněním boje StB proti vnějšímu nepříteli a jeho domácím pomahačům. Jeden z kardinálních problémů je, jak operativně odhalovat nepřátelské rozvědky, ale hlavně jejich agenturu z řad našich občanů. Z doslovného znění AP KSČ, kde se říká: "... každý občan, který se neprovinil v tomto směru..." t.j., že není spolupracovníkem nepřátelských zahraničních center, "... musí s jistotou vědět, že jeho politické přesvědčení a názory, jeho osobní vyznání a

činnost, nemohou být předmětem pozornosti orgánů Státní bezpečnosti". Přeloženo do praktického operativního jazyka to znamená, proniknout do nepřátelských centrál, získat poznatky o těch osobách, které s nimi spolupracují a ty potom na našem území rozpracovávat. I když je třeba zkvalitnit práci, spojenou s pronikáním do zahraničních nepřátelských center, situace nikdy nebude taková, aby byla operativně tímto způsobem odhalena podstatná část agentury na našem území. Pronikání do nepřátelských centrál je práce zdoluhavá a konkrétní výsledek, t.j. proniknutí do takových úseků, kde by bylo možno odhalovat agenturu nepřítele uvnitř naší země, je vždy velkým otazníkem.

Každá kontrarozvědka, tedy i naše, musí odhalovat agenturu nepřítele směrem nejen od zahraničních centrál na vlastní území, t.j. od centrál k osobám zde, ale musí mít rozpracován systém operativního vyhledávání mezi důvodně podezřelými osobami při použití metody "od jevů k osobám". I když je třeba důsledně bojovat proti zbytečné podezřívavosti a jak se někdy říká "špionomanii", musí se StB zabývat v určitém nezbytném rozsahu podezřelými osobami s cílem najít mezi nimi právě ty, které se provinily spoluprací s nepřátelskými zahraničními centry. Jinak by byl nutně proces operativního vyhledávání ze značné části ochromen, se všemi negativními důsledky, které z tohoto faktu vyplývají.

Druhý zásadní problém a také rozdíl mezi projektem AP kontrarozvědky do srpna a jeho současnou schválenou verzí je spojen s nesporně správnou tézí o AP KSČ, která zní: "... strana jasně prohlašuje, že tento aparát nesmí být zaměřován a používán k řešení vnitropolitických otázek a rozporů socialistické společnosti".

Řešení v předsrpnové podobě AP kontrarozvědky bylo spatřováno v tom, že StB se vůbec neměla zabývat operativním odhalováním vážných protistátních trestných činů, páchaných bez spojení se zahraničím. Objasňování některých těchto trestných činů mělo být přeneseno na VB. Ve schválené verzi AP kontrarozvědky se tyto problémy ponechávají v kompetenci StB. Vytváří se v KR útvar vnitřní zpravodajské služby, jehož poslání spočívá:

- v odhalování, rozpracování a dokumentování trestné činnosti páchané nepřátelskými osobami z řad emigrantských, církevních a jiných zahraničních center proti ČSSR a jejich pomahačů, dále závažné trestné činnosti proti republice, páchané uvnitř státu bez spojení s cizí mocí nebo cizími činiteli;
- v zajišťování seriózní informovanosti příslušných federálních a republikových orgánů, vztahující se k bezpečnostní situaci ve státě a pojednávající o nezákonné činnosti nepřátelských sil uvnitř státu z vymezených oblastí, včetně jejich spojení se zahraničím.

Veškerá činnost vnitřní zpravodajské služby musí být organizována a zaměřena k vytvoření maximálních a účinných záruk, aby byla vyloučena nepřijatelná praxe stíhání občanů pro jejich názory a myšlenky. Výrazně musí být střežena čistota práce vnitř-

ní zpravodajské služby tak, aby bylo vyloučeno zaměřování její práce dovnitř strany a zabráněno možnosti vzniku recidivám a deformacím socialistické zákonnosti.

Jsme toho názoru, že takovýto postup je v plném souladu se zájmy naší socialistické společnosti a socialistického státu.

Velmi krátce o tom, jak probíhala práce na konečné verzi akčního programu kontrarozvědky:

- byla jmenována zpracovatelská komise, která vypracovala osnovu akčního programu kontrarozvědky,
- osnovu rozpracovaly odborné subkomise, ve kterých byli zástupci centrály i jednotlivých krajů z českých zemí i Slovenska,
- návrh AP kontrarozvědky byl dán k připomínkovému řízení na všechny složky StB jak v centrále, tak v krajích, i příslušným stranickým orgánům,
- konečné znění AP bylo upraveno i s přihlédnutím k připomínkám, které byly HS StB zaslány a projednáno ve vedení HS StB,
- dne 19. 11. 1968 byl AP schválen kolegiem min. vnitra.

I když doba na přepracování AP kontrarozvědky byla poměrně krátká, z uvedených skutečností je patrné, že byla snaha, aby složky byly seznámeny s postupem prací a měly možnost vyjádřit, byť v omezeném čase, svoje stanoviska. Je tedy možno říci, že tvorba akčního programu nebyla záležitostí jen úzkého kolektivu odborníků, ale že je výsledkem práce širokého aktivu pracovníků StB.

Akční plán je dokumentem, jaký snad Státní bezpečnost ještě neměla. Jaký mu přikládáte význam?

Bezesporu AP kontrarozvědky je významným dokumentem, domnívám se rovněž, že StB dokument obdobného charakteru dosud neměla.

Jeho hlavní význam je nutno rozdělit do dvou oblastí:

- a) mimo rezort - je to dokument, který bude v rámci celkového akčního programu MV předložen ke schválení vládě republiky i příslušným stranickým orgánům. V AP kontrarozvědky se formuluje v zásadních směrech státobezpečnostní politika a chtějí bychom, aby tato státobezpečnostní politika spolu s formami a metodami práce StB byla schválena vládou. Tak by byla dosažena dostatečná právní jistota, že to, co děláme, je plně odsouhlaseno naším nejvyšším exekutivním orgánem do doby, dokud zásadní otázky práce StB nebudou upraveny příslušnými zákonnými normami.
- b) Významným je dokument i pro Státní bezpečnost tím, že, byť v obecné podobě, nastiňuje rozsah i obsah činností, formy a metody práce, a řadu dalších problémů.

Akční plán předkládá k řešení několik oblastí problémů, které budeme muset v budoucnu řešit. Které z nich pokládáte za hlavní?

Bylo již řečeno, že AP kontrarozvědky obsahuje řadu zásadních problémů a otázek, které bude zapotřebí rozpracovat. V současném období považují za nejdůležitější:

- 1/ Dále intenzivně pracovat na právních normách, které budou upravovat postavení kontrarozvědky v systému státních orgánů a legalizovat některé specifické formy práce kontrarozvědky.
- 2/ Dovést obsahové zaměření AP kontrarozvědky do plného souladu s pracemi, které nyní probíhají na aplikaci státoprávního uspořádání na obsah a organizace kontrarozvědky.
- 3/ Vymezit urychleně oblasti, ve kterých bude především organizováno operativní vyhledávání taxativně vyjmenovaných trestných činů, které jsou v akčním programu kontrarozvědky vyjmenovány. Tento způsob vymezení obsahu práce StB, t.j. pomocí taxativně vyjmenovaných trestných činů, je sice poměrně přesný, ale naprosto nevymezuje oblasti, kde především je nutné tyto trestné činnosti vyhledávat.

Z tohoto bylo řečeno vyplývá, že akční plán by měl být dále konkretizován. Jaká opatření jsou vedením Hlavní správy StB připravována k proniknutí a rozpracování akčního programu na jednotlivých stupních?

Jak víte, k akčnímu programu je připojen harmonogram hlavních úkolů v podstatě do roku 1970.

Akční plán naznačuje určité perspektivy a jejich realizace je spojena právě splněním uvedených základních úkolů. Plnění úkolů bude zpětně opět ovlivňovat obsahové zaměření a dále zpřesňovat organizační strukturu kontrarozvědky.

Organizační opatření vedení MV i StB budou zaměřena v nejbližší době na seznámení a pochopení AP kontrarozvědky tak, aby základní obsahové otázky byly zahrnuty do plánů složek již na rok 1969. Proto budou v nejbližší době uspořádány aktivity k ujasnění AP kontrarozvědky na všech stupních.

Současně na centrále je vytvářeno specializované racionalizační pracoviště, které bude nositelem a organizátorem úkolů, uvedených v harmonogramu.

V těchto dnech byly vedením HS StB schváleny zásady práce tohoto pracoviště. Své úkoly bude plnit v těsné spolupráci s národními stupni kontrarozvědky.

Chcete uvést ještě něco na závěr?

Akční plán kontrarozvědky je, jak bylo již řečeno, důležitý dokument. Rozhodující však bude, jak bude pochopen, nejen jeho litera, ale i celkový duch a jak budou na základě toho složité a náročné úkoly plněny. Akční plán kontrarozvědky je třeba chápat jako otevřený dokument, který bude zpřesňován rozvojem dalšího poznání a praxí.

Chtěl bych na závěr využít této příležitosti k tomu, abych poděkoval všem pracovníkům, náčelníkům, stranickým funkcionářům, organizacím a orgánům v kontrarozvědce za dosavadní práci a popřát všem mnoho dalších pracovních úspěchů a spokojenosti v osobním životě.

Připravil: mjr. Fišer Jan

x x x

Dopadlo to v duchu našich představ

V minulém čísle "Zpravodaje" jste se seznámili s příspěvkem, věnovaným I. sjezdu odborářů v bezpečnostních a ozbrojených složkách MV. Položil jsem několik otázek delegátům I. sjezdu ROH na MV:

Jaké jsi měl pocity, když jsi odjížděl na sjezd?

s. Rudolf HONZÍK: Já sám jsem zažil protiprávní zrušení odborů na MV. Tehdy jsem byl ještě mladší a člověk si ani neuvědomil to, po čem řada z nás starších nyní tolik volá, t.j. po sociálně právním zajištění a řešení dalších otázek, jimiž se sjezd zabýval. Zde je třeba ovšem dodat, že to není záležitost jen starších, ale je to perspektiva všech zaměstnanců MV bez rozdílu věku a pohlaví. Sjezd i přijatá usnesení dopadla dle našich představ.

s. Bedřich SOUČEK: Byl jsem pověřen, abych na sjezdu vystoupil s diskusním příspěvkem. Proto jsem si opatřil starý program Odborového svazu. Z materiálu byla cítit jakási apolitičnost a obdobné tendence projevoval i náš přípravný výbor ROH. Proto jsem se kromě materiálních otázek ve svém diskusním příspěvku zaměřil i na podporu političnosti této organizace.

s. Rudolf VOBORSKÝ: Byl to těžký pocit, když si uvědomíš zodpovědnost, vyplývající z důvěry lidí, kteří tě volí. Vždyť nebylo lehkou záležitostí prosadit výsledky naší konference na sjezdu ROH. Současně šlo o to, podpořit politickou platformu a rezoluci, přijatou listopadovým plénem ÚV KSČ. Chtěl jsem, aby nás v orgánech zastupovali poctiví soudruzi, a to je dost těžké, když se

s delegáty prakticky poznáváš až na sjezdu.

Co bylo na sjezdu nejpodstatnější, jaký jsi měl diskusní příspěvek?

s. Rudolf HONZÍK: Sjezd se přes naši snahu nenesl v duchu političnosti. Lze říci, že v tomto směru měla naše ustavující konference vyšší úroveň. Politická témata se v diskusních příspěvcích většinou objevovala jen u příslušníků Státní bezpečnosti.

Na sjezdu bylo třeba docílit, aby všichni pracovníci SNB byli vzhledem k mimořádným a těžkým pracovním podmínkám, zařazení do I. kategorie pro účely důchodového zabezpečení s nárokem na plný důchod po 25 letech aktivní služby. Chtěli jsme, aby veškeré starobní a invalidní důchody byly osvobozeny od daní, aby odbory směrem k zaměstnavateli hájily oprávněné zájmy a požadavky členů.

Požadovali jsme spoluúčast na tvorbě zákonných norem, směrnic a rozkazů, které se budou dotýkat pracovních a sociálních otázek. Spolurozhodovat na provádění bytové politiky, vylepšení pracovního prostředí, zabezpečení zdravotní, lékařské a rekreační péče, spoluúčastnit se na péči o vzdělání pracovníků i na opatřeních, zajišťujících růst životní úrovně.

K řešení těchto požadavků budou oba partneři, odborový svaz a zaměstnavatel, uzavírat kolektivní smlouvy. Odborový svaz bude podporovat opatření rezortů, která zabezpečují stále zvyšování sociální a právní jistoty pracovníků. Při této podpoře si odborový svaz ponechává právo oponentury k předpokládaným návrhům, včetně možnosti předkládání vlastních variant návrhů.

Budeme požadovat od jednotlivých rezortů, aby byla urychleně přepracována celá mzdová soustava tak, aby vývoj mezd zabezpečoval průměrný růst reálných mezd v období 1968-1970 ve výši 2,5 - 3% ročně tak, aby se vyrovnal ostatním rezortům na úseku státní moci a správy.

Hodláme zajistit právní a sociální jistotu příslušníkům přijetím vlastního zákona o služebních poměrech a z něho odvozených služebních předpisů na zásadách definitivy.

Budeme prosazovat 14denní rehabilitační léčbu pracovníků, služebně činných déle než 20 let, neb starších 45 let věku, v mimořádné dovolené.

V závěru s. Honzík hovořil o některých organizačních otázkách. Podle usnesení sjezdu je Svaz rozdělen na federální, dva národní svazy, které se dělí ještě na sekce. (VB, StB, CO, atd.). Do Svazu je zatím přihlášeno 22 500 členů.

Na sjezdu vystoupil s. ministr, který prohlásil požadavky Svazu za oprávněné. Prohlásil, že usnesení Svazu bude respektovat a otázky, které lze vyřešit v rámci ministerstva vnitra, bude realizovat. Vzhledem k současné situaci v ČSSR to však

vyžaduje trpělivost, zvláště u otázek, jejichž řešení spočívá mimo rezort.

s. Bedřich SOUČEK: Řeknu ti v kostce svůj diskusní příspěvek. Kromě apolitičnosti, kterou jsem kritizoval, navrhoval jsem na sjezdu definitivu, nárok po 25 letech služby na řádný důchod, některá sociálně právní, zdravotní a léčebná opatření. Byl jsem velmi rád, že se tyto otázky na sjezdu zakotvily do usnesení. Tím jsem, myslím, splnil svoje poslání.

Co budete dělat nyní po sjezdu?

s. Rudolf HONZÍK: S výsledky sjezdu je třeba okamžitě seznámit členskou základnu. Myslím, že bude nutné, aby se ZO ROH spojila s představiteli CÚV KSČ a sjednotili se na některých základních otázkách. Působit na ty, kteří do ROH ještě nevstoupili a tyto získat pro členství.

s. Bedřich SOUČEK: Klade důraz na plnění programové části sjezdu, kde jsou vyjádřeny zásady odborového svazu. Všechny úkoly bude třeba plnit postupně a wílevědomě.

s. Rudolf VOBORSKÝ: Za jeden z hlavních úkolů v posjezdovém období pokládá dosáhnout názorového sjednocení mezi jednotlivými složkami MV, začleněnými do odborového svazu.

Myslí, že nejen delegáti, ale i sjezd splnil v počátcích svého působení poslání. Zbývá jeho myšlenky přenést do praxe.

x x x

NĚKOLIKA ŘÁDKY:

Za účasti čelných představitelů strany a vlády se uskutečnily minulý měsíc v Praze a na krajích stranicko-služební aktivity k projednání výsledků listopadového pléna ÚV KSČ. Na těchto aktivech se komunisté, pracovníci Státní bezpečnosti, jednoznačně postavili za nekompromisní plnění závěrů listopadového pléna ÚV KSČ.

x x x

Konečně jsme se dočkali vlastního časopisu, který byl již dlouho postrádán. Mám za to, že jednotný výklad informací prostřednictvím "Zpravodaje" pomůže sjednocovat názory pracovníků StB na aktuální státobezpečnostní problémy a povede ke kvalitnějšímu plnění služebních úkolů. Přál bych si, aby "Zpravodaj" se postupně stal skutečným rádcem a pomocníkem všech příslušníků StB.

mjr. Špaténka

x x x

Základní organizace KSČ OPK Rozvadov patří mezi první organizace, které odpověděly na výzvu CÚV KSČ č. 6, otištěnou v minulém čísle. Soudruzi souhlasí s návrhem uspořádání sbírky pro postavení jednoho domku vesničky SOS. a žádají o bližší informace celé akce.

x x x

Časopis za předpokladu správné distribuce, plní hlavní úlohu v sjednocování a informování příslušníků o zásadních politických otázkách ve vztahu k ministerstvu vnitra (StB). Očekávám od "Zpravodaje" i nadále některé konkrétní informace z jednání kolegia MV a vedení HS StB, jako např. o federalizaci, sociálně-právních otázkách, ale i některé zajímavé postřehy z politické práce krajů a okresů.

mjr. Souček

x x x

Z různých míst dostáváme zprávy o tom, že cesta "Informačního zpravodaje" končí často, z obavy před jeho ztrátou, ve stole nebo v trezoru náčelníků. Soudruzi, náklad časopisu je velmi malý, a proto Vás žádáme, nenechávejte si ho jen pro sebe a zajistěte jeho zpřístupnění co největšímu počtu příslušníků. Zároveň Vám připomínáme, že čekáme na Vaše články a příspěvky.

Redakce

x x x

"I N F O R M A Č N Í Z P R A V O D A J"

neperiodický časopis pro příslušníky StB.
Vydává redakční rada při sekretariátě náměstka MV. Členové: Jiří Aleš, Jan Fišer, Karel Frolík, František Hovorka, František Kraus, Ota Svoboda, Ladislav Vávra.
Příspěvky zasílejte pouze služební poštou na adresu: INFORMAČNÍ ZPRAVODAJ, sekretariát náměstka MV pro StB.

Čedl:

Am
Hruv

Be
Kau
Lamy
Kishel
Jisany
Roth
Lukuta
no 1147

archiv bezpečnostních složek

